

MARKANT OPBREMSNING I REGELVÆKSTEN SIDEN 2015

04-06-2019

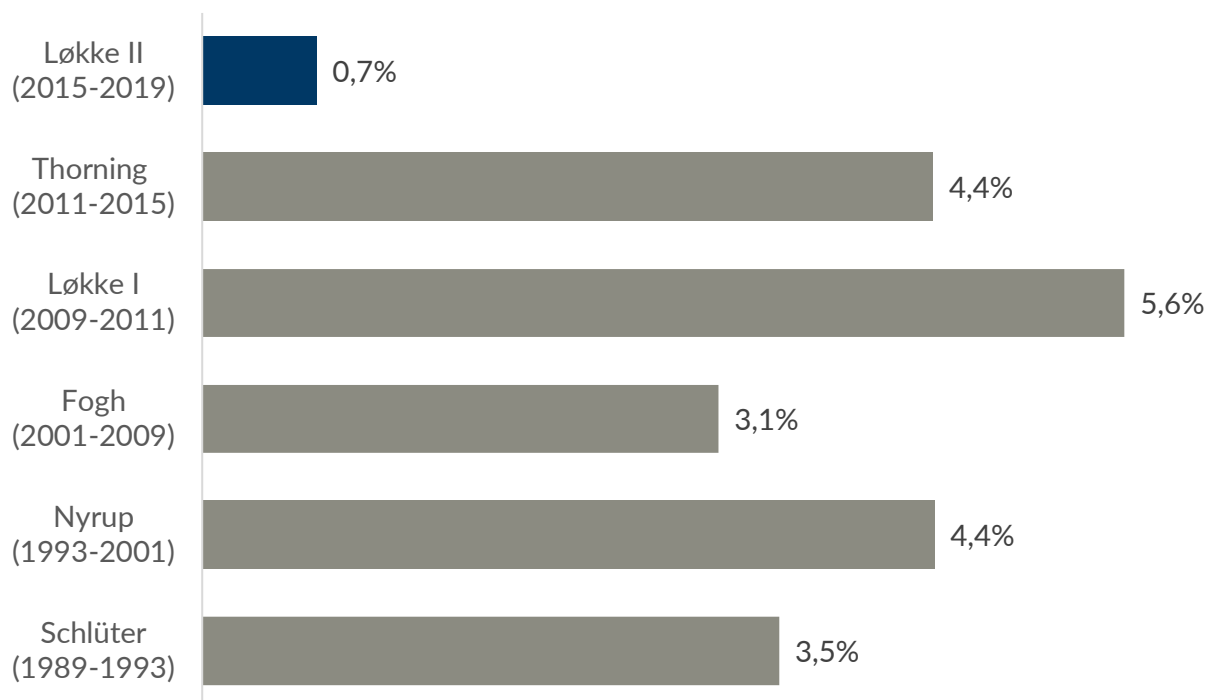
AF JONAS HERBY (T: 2728 2748)

Siden 1989 er mængden af regulering i Danmark næsten tredoblet. Men de sidste fire år siden 2015 er det lykkedes at dæmpe regelvæksten i Regelstaten.

- Fra 1989 til 2015 steg regelmængden årligt med 4,0% i gennemsnit. Under hver statsminister i perioden var regelvæksten over 3% om året uanset partifarve.
- Siden 2015 er voksevækket i Regelstaten fortsat, men væksttempoet er dæmpet betydeligt, så regelmængden kun er vokset med 0,7% om året.
- Både under V og VLAK har regelvæksten været lavere end under samtlige regeringer siden Poul Schlüter.
- Den lave regelvækst indikerer, at det vil være muligt at efterleve et regelloft.
- En ny regering bør derfor implementere et regelloft, så reglerne ikke løber løbsk. Præcis som vi har et økonomisk budget, så udgifterne ikke løber løbsk. Samtidig bør der implementeres en politik, som ved systematiske gennemsyn får regelmængden til at falde.

Figur 1 Markant opbremsning i regelvæksten siden 2015

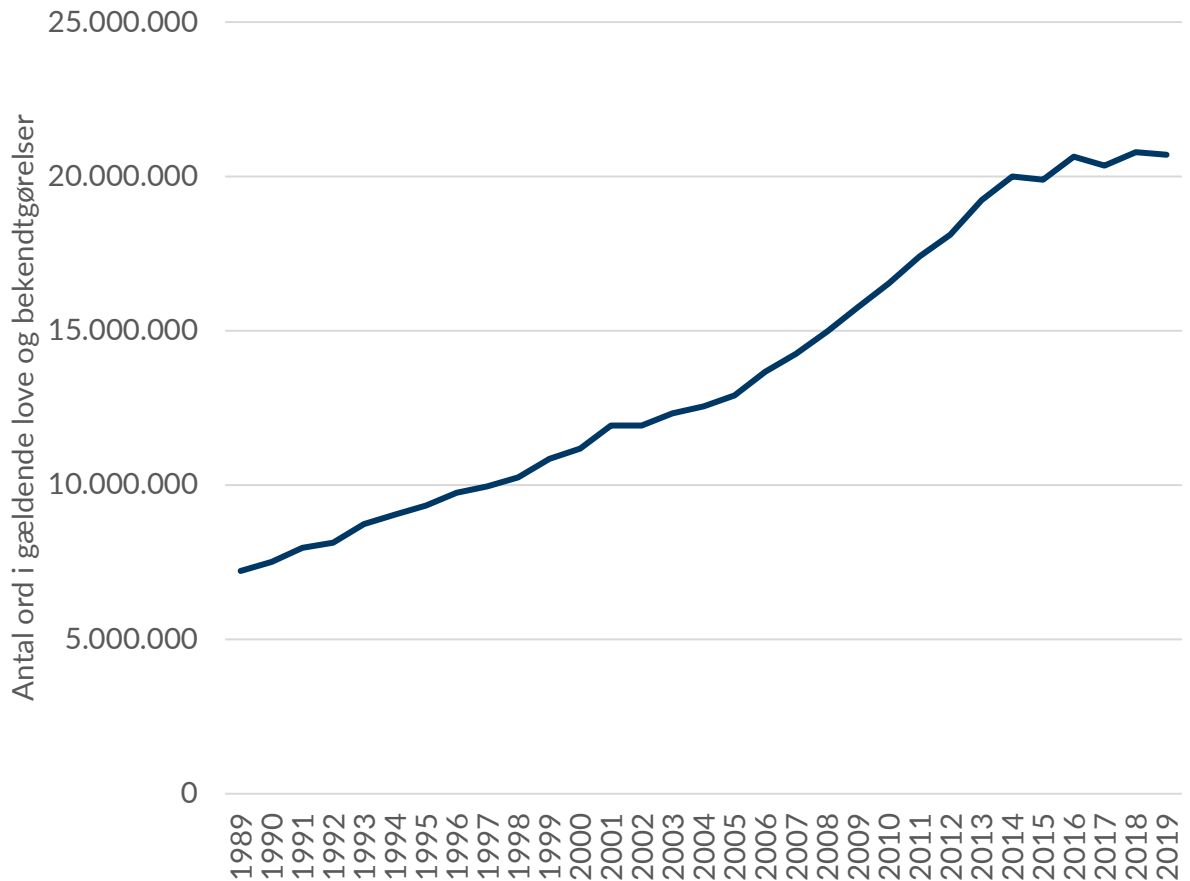
Gennemsnitlig årlig vækst i antal ord i gældende love og bekendtgørelser under skiftende statsministre

REGELMÆNGDEN ER NÆSTEN TREDOBLET SIDEN 1989

Siden 1989 er regelmængden i Danmark næsten tredoblet. I 1989 var der godt 7 mio. ord i de love og bekendtgørelser, der regulerer danskernes hverdag, mens der i 2018 var knap 21 mio. ord i gældende love og bekendtgørelser, jf. figur 2.

Figur 2 Regelmængden i Danmark 1989-2018

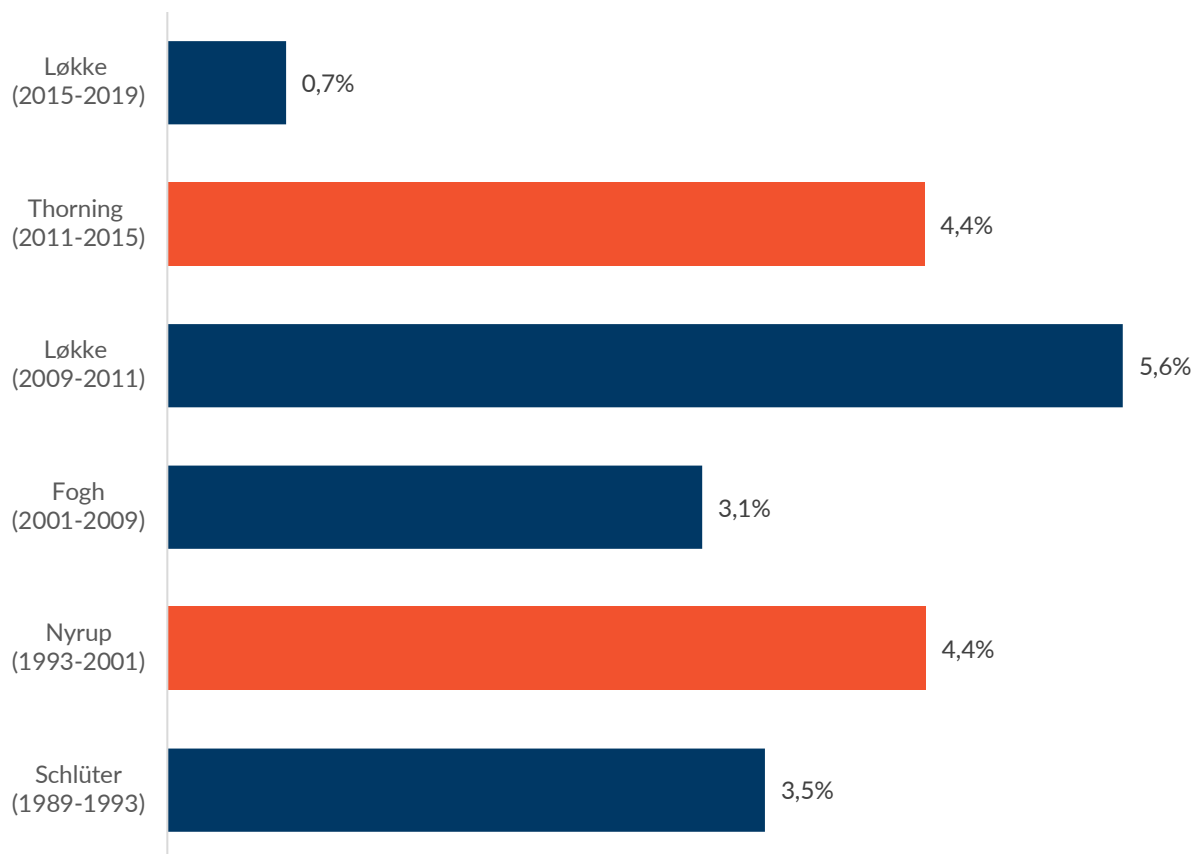

Anm: Figuren viser antallet af ord (ekskl. tal) i gældende love og bekendtgørelser for hvert år 1989-2018.
 Kilde: CEPOS' reguleringsdatabase.

LØKKES REGERINGER HAR I DENNE VALGPERIODE INDFØRT BETYDELIGT MINDRE REGULERING END TIDLIGERE REGERINGER

Lars Løkke Rasmussen-regeringerne har i denne valgperiode indført markant mindre regulering end under tidligere statsministre, herunder hans egen statsministerperiode fra 2009-2011. I gennemsnit har Løkkes regeringer fra 2015-2019 øget regelmængden opgjort i antal ord i gældende love og bekendtgørelser med 0,7% om året. Dermed er lovgivningen vokset markant langsommere under Løkke i denne valgperiode sammenlignet med tidligere statsministre siden 1989, jf. figur 3. Regelvæksten under Løkkes regeringer i denne valgperiode har været mindre end ¼ af regelvæksten i den næstmindst regulerende periode under Anders Fogh Rasmussen.

Figur 3 Gennemsnitlig årlig vækst i regelmængden i love og bekendtgørelser under skiftende statsministre

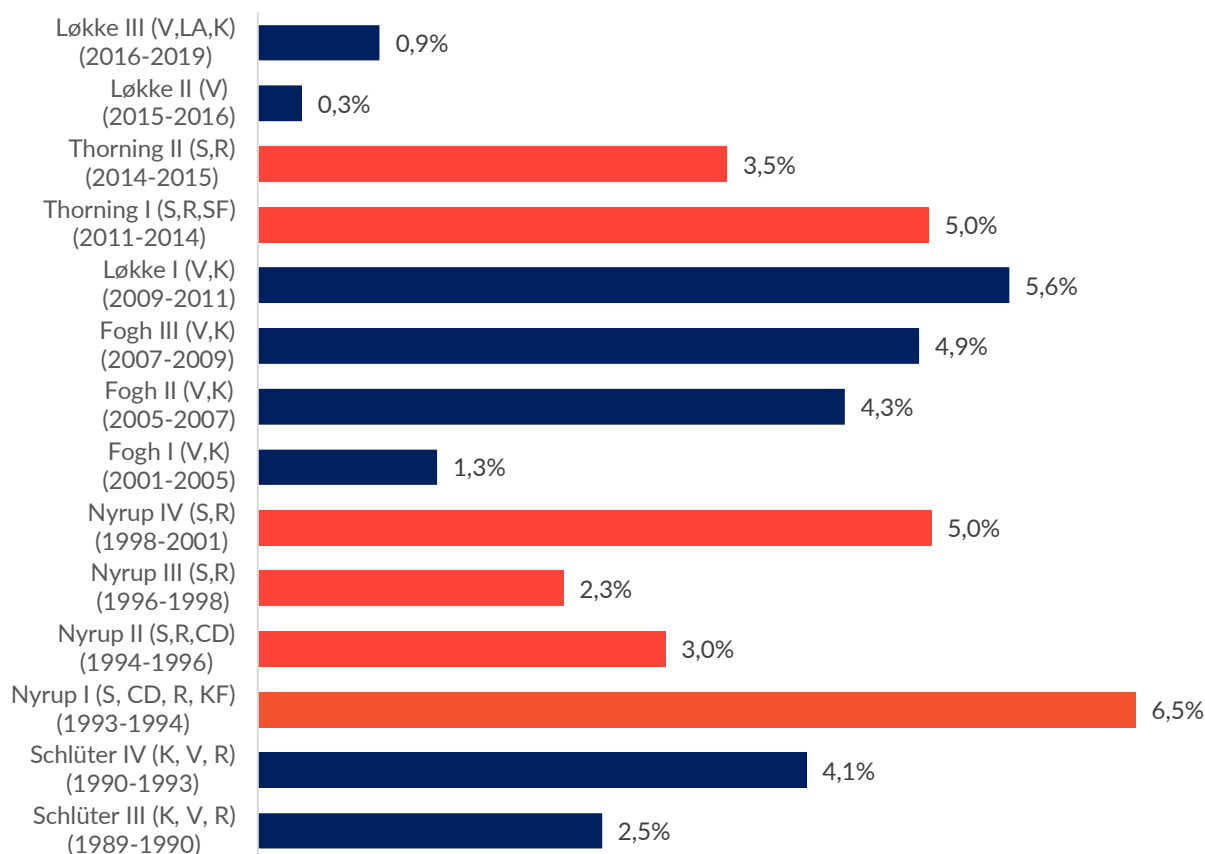
Anm: Figuren viser den gennemsnitlige årlige vækst i regelmængden opgjort som antal ord. For Schlüter er kun perioden fra 1. januar 1989 og frem medtaget.

Kilde: CEPOS' reguleringsdatabase. Data omfatter perioden 1. januar 1989 til 7. maj 2019.

BÅDE V OG VLAK HAR VÆRET TILBAGEHOLDENDE MED REGULERINGEN SET I ET HISTORISK PERSPEKTIV

Går man ned på de enkelte regeringer, er billedet det samme. Både V (2015-2016) og VLAK (2016-2019) har indført færre regler end alle tidligere regeringer i perioden, jf. figur 4.

Figur 4 Gennemsnitlig årlig vækst i regelmængden i love og bekendtgørelser under skiftende regeringer

Anm: Figuren viser den gennemsnitlige årlige vækst i regelmængden opgjort som antal ord. For Schlüter III er kun perioden fra 1. januar 1989 og frem medtaget.

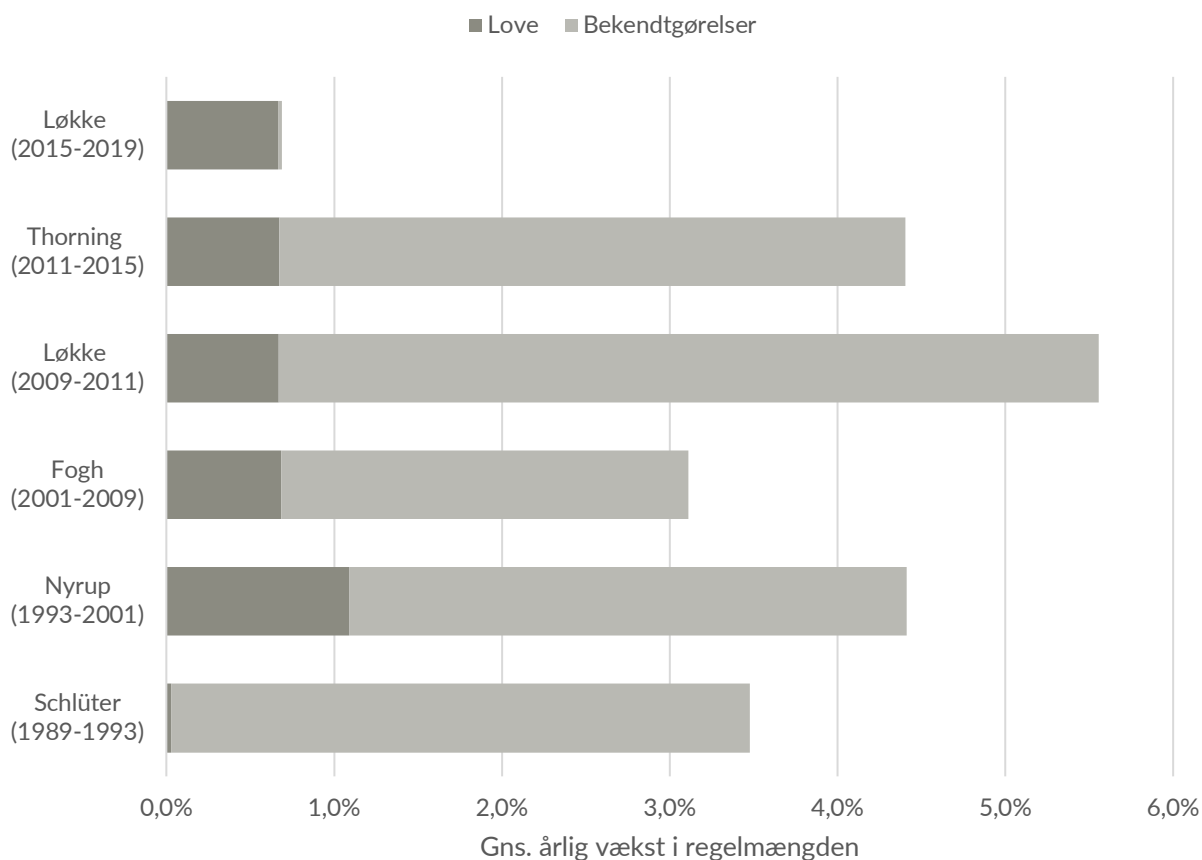
Kilde: CEPOS' reguleringsdatabase. Data omfatter perioden 1. januar 1989 til 7. maj 2019.

MINISTERIERNE HAR VÆRET TILBAGEHOLDENDE MED NYE BEKENDTGØRELSER

Den samlede regelmængde i Danmark er fordelt på love og bekendtgørelser. Love vedtages af Folketinget, mens bekendtgørelser udstedes af myndighederne inden for lovens rammer¹. Love og bekendtgørelser har samme virkning for borgerne.²

Løkkes regeringer 2015-2019 adskiller sig særligt fra tidligere regeringer ved ikke at have øget mængden af bekendtgørelser, jf. figur 5.

Figur 5 Anvendelse af love og bekendtgørelser under skiftende statsministre

Anm: Figuren viser den gennemsnitlige årlige vækst i regelmængden opgjort som antal ord. For Schlüter er kun perioden fra 1. januar 1989 og frem medtaget.

Kilde: CEPOS' reguleringsdatabase. Data omfatter perioden 1. januar 1989 til 7. maj 2019.

¹ Hertil kommer forordninger fra EU. Forordninger har direkte retskraft i Danmark – modsat direktiver, som skal implementeres gennem national lovgivning. Opgørelsen i notatet omfatter ikke forordninger, som regering og Folketing ikke har ansvaret for.

² Det er, med Højesteretsdommer Jens Peter Christensens ord, "for så vidt ligegyldigt for en borger, om han eller hun bliver slået oven i hovedet med en lov eller en bekendtgørelse. Juridisk set er det lige slemt." (Jyllands-Posten, søndag d. 24. marts 2019).

ANBEFALING: EN NY REGERING BØR INDFØRE ET REGELLOFT FOR REGELSTATEN

Der er ingen tvivl om, at overregulering er skadeligt. Den internationale litteratur peger på, at regler hæmmer den økonomiske vækst, skader konkurrencen og ovenikøbet ofte skader samfundets mest udsatte borgere (se Herby (2019) for en kort gennemgang af litteraturen). Derfor er der løbende politiske tiltag, som skal forsøge at sætte en stopper for regelvæksten – oftest uden held.

I Canada har man positive erfaringer med at anvende et regelloft. I provinsen British Columbia fik man reduceret antallet af regulatoriske krav med 37 pct. på tre år fra 2001 til 2004 og har siden formået at reducere regelmængden yderligere, så det samlede antal regulatoriske krav i dag er halveret i forhold til udgangspunktet, se bl.a. British Columbia (2017) og Broughel og Jones (2018). I de 13 år op til reformen havde British Columbia en økonomisk vækst, der var 13 pct. lavere end gennemsnittet i Canada. De første 13 år efter, man indførte reguleringsbudgettet, var væksten i British Columbia 9 pct. højere, se Broughel (2017). Man indførte dog også andre reformer, så ikke alt kan tilskrives regelloftet.

Væksten på 0,7% om året i regelmængden siden 2015 er det tætteste, vi har været på at have et egentligt regelloft for staten. Regeringen har derimod haft et byrdestop for byrder på erhvervslivet. Byrdestoppet kan have været en medvirkende årsag til den afdæmpede regelvækst. Det anbefales imidlertid, at vi i Danmark indfører et reelt regelloft. Et regelloft vil betyde, at nye regler på ét område skal "finansieres" af færre regler på andre områder. Præcis som man kender det fra økonomiske budgetter. Loftet bør udformes, så den samlede regelmængde falder.

Fordelen ved et regelloft er især, at bureaukrater og politikere tvinges til at finde regulering, der kan afskaffes eller forenkles. Det vil være i skærende kontrast til i dag, hvor nye regler kan indføres relativt omkostningsfrit for centraladministrationen.

Det anbefales samtidig, at der gennemføres systematiske gennemsyn af reglerne på hvert lovgivningsområde med henblik på egentlig deregulering.

REFERENCER

- British Columbia. 2017. "Achieving a Modern Regulatory Environment - B.C.'s Regulatory Reform Initiative - 6th annual report - 2016/2017". 6th annual report | 2016/2017. https://www2.gov.bc.ca/assets/gov/government/about-the-bc-government/regulatory-reform/pdfs/5330_regreform_ar_2017_web.pdf.
- Broughel, James. 2017. "Can the United States Replicate the British Columbia Growth Model? | Mercatus Center". 25. maj 2017. <https://www.mercatus.org/publications/can-united-states-replicate-british-columbia-growth-model>.
- Broughel, James, og Laura Jones. 2018. "Effective Regulatory Reform: What the United States Can Learn from British Columbia". Mercatus Center. <https://www.mercatus.org/publications/state-and-local-policy/effective-regulatory-reform-united-states-vs-british-columbia>.
- Herby, Jonas. 2019. "Regelstaten voksede igen i 2018".